

Prof. univ. dr. Alexandru Ionaș
Conf. univ. dr. Alexandru Florin Măgureanu
Asist. univ. dr. Cristina Dinu
Lect. univ. dr. Mihaela Rotaru

DREPT PENAL. PARTEA SPECIALĂ

Ediția a II-a, revăzută și adăugită

Universul Juridic
București
-2024-

Cuprins

ABREVIERI.....	5
ASPECTE INTRODUCATIVE	7
TITLUL I. INFRAȚIUNI CONTRA PERSOANEI.....	27
CAPITOLUL I. INFRAȚIUNI CONTRA VIEȚII	27
<i>Secțiunea I</i>	27
Omorul (Art. 188 C. pen.)	27
Omorul calificat (Art. 189 C. pen.).....	38
Uciderea la cererea victimei (Art. 190 C. pen.).....	49
Determinarea sau înlesnirea sinuciderii (Art. 191 C. pen.).....	56
Uciderea din culpă (Art. 192 C. pen.).....	62
CAPITOLUL II. INFRAȚIUNI CONTRA INTEGRITĂȚII CORPORALE SAU SĂNĂTĂȚII.....	70
Lovirea sau alte violențe (Art. 193 C. pen.).....	70
Vătămarea corporală (Art. 194 C. pen.)	76
Lovirile sau vătămarile cauzatoare de moarte (Art. 195 C. pen.).....	84
Vătămarea corporală din culpă (Art. 196 C. pen.).....	88
Relele tratamente aplicate minorului (Art. 197 C. pen.).....	93
Încăierarea (Art. 198 C. pen.).....	97
CAPITOLUL III. INFRAȚIUNI SĂVÂRȘITE ASUPRA UNUI MEMBRU DE FAMILIE.....	100
Violența în familie (Art. 199 C. pen.).....	100
Uciderea ori vătămarea nou-născutului săvârșită de către mamă (Art. 200 C. pen.).....	102
CAPITOLUL IV. AGRESIUNI ASUPRA FĂTULUI.....	107
Înteruperea cursului sarcinii (Art. 201 C. pen.).....	107
Vătămarea fătului (Art. 202 C. pen.)	112
CAPITOLUL V. INFRAȚIUNI PRIVIND OBLIGAȚIA DE ASISTENȚĂ CELOR ÎN PRIMEJDIE.....	116
Lăsarea fără ajutor a unei persoane aflate în dificultate (Art. 203 C. pen.).....	116
Împiedicarea ajutorului (Art. 204 C. pen.)	119
CAPITOLUL VI. INFRAȚIUNI CONTRA LIBERTĂȚII PERSOANEI	122
LIPSIREA DE LIBERTATE ÎN MOD ILEGAL (Art. 205 C. pen.)	122
Amenințarea (Art. 206 C. pen.)	128
Șantajul (Art. 207 C. pen.).....	130
Hărțuirea (Art. 208 C. pen.).....	134

CAPITOLUL VII. TRAFICUL ȘI EXPLOATAREA PERSOANELOR

VULNERABILE	138
Sclavia (Art. 209 C. pen.)	138
Traficul de persoane (Art. 210 C. pen.)	141
Traficul de minori (Art. 211 C. pen.)	150
Proxenetismul (Art. 213 C. pen.)	157
Exploatarea cerșetoriei (Art. 214 C. pen.)	162
Folosirea unui minor în scop de cerșetorie (Art. 215 C. pen.)	165
Folosirea serviciilor unei persoane exploatare (Art. 216 C. pen.)	168
Folosirea prostituției infantile (Art. 216 ¹ C. pen.)	171

CAPITOLUL VIII. INFRAȚIUNI CONTRA LIBERTĂȚII ȘI INTEGRITĂȚII

SEXUALE	174
Violul (Art. 218 C. pen.)	174
Violul săvârșit asupra unui minor (Art. 218 ¹ C. pen.)	183
Agresiunea sexuală (Art. 219 C. pen.)	190
Agresiunea sexuală săvârșită asupra unui minor (Art. 219 ¹ C. pen.)	195
Determinarea sau înlesnirea întreținerii de acte sexuale sau de natură sexuală între minori (Art. 219 ² C. pen.)	201
Actul sexual cu un minor (Art. 220 C. pen.)	204
Coruperea sexuală a minorilor (Art. 221 C. pen.)	204
Racolarea minorilor în scopuri sexuale (Art. 222 C. pen.)	208
Hărțuirea sexuală (Art. 223 C. pen.)	211

CAPITOLUL IX. INFRAȚIUNI CE ADUC ATINGERE DOMICILIULUI

ȘI VIEȚII PRIVATE	215
Violarea de domiciliu (Art. 224 C. pen.)	215
Violarea sediului profesional (Art. 225 C. pen.)	220
Violarea vieții private (Art. 226 C. pen.)	223
Divulgarea secretului profesional (Art. 227 C. pen.)	227

TITLUL II. INFRAȚIUNI CONTRA PATRIMONIULUI.....231

<i>Aspecte generale</i>	231
Furtul (Art. 228 C. pen.)	234
Furtul calificat (Art. 229 C. pen.)	242
Furtul în scop de folosință (Art. 230 C. pen.)	251
Furtul urmărit la plângerea prealabilă (Art. 231 C. pen.)	254
Tâlhăria (Art. 233 C. pen.)	257
Tâlhăria calificată (Art. 234 C. pen.)	262
Pirateria (Art. 235 C. pen.)	266
Tâlhăria sau pirateria urmată de moartea victimei (Art. 236 C. pen.)	269

CAPITOLUL II. INFRAȚIUNI CONTRA PATRIMONIULUI PRIN

NESOCOTIREA ÎNCREDERII	271
Abuzul de încredere (Art. 238 C. pen.)	271
Abuzul de încredere prin fraudarea creditorilor (Art. 239 C. pen.)	274

Bancruta frauduloasă (Art. 241 C. pen.).....	285
Gestiunea frauduloasă (Art. 242 C. pen.)	289
Însușirea bunului găsit sau ajuns din eroare la făptuitor (Art. 243 C. pen.)	294
Înșelăciunea (Art. 244 C. pen.).....	298
Înșelăciunea privind asigurările (Art. 245 C. pen.).....	305
Deturnarea licitațiilor publice (Art. 246 C. pen.).....	310
Exploatarea patrimonială a unei persoane vulnerabile (Art. 247 C. pen.).....	315
CAPITOLUL III. FRAUDE COMISE PRIN SISTEME INFORMATICE ȘI MIJLOACE DE PLATĂ ELECTRONICE	320
Frauda informatică (Art. 249 C. pen.)	321
Efectuarea de operațiuni financiare în mod fraudulos (Art. 250 C. pen.).....	324
Operațiuni ilegale cu instrumente de plată fără numerar (Art. 250 ¹ C. pen.)	329
Acceptarea operațiunilor financiare efectuate în mod fraudulos (Art. 251 C. pen.).....	333
CAPITOLUL IV. DISTRUGEREA ȘI TULBURAREA DE POSESIE.....	337
Distrugerea (Art. 253 C. pen.)	337
Distrugerea calificată (Art. 254 C. pen.).....	342
Distrugerea din culpă (Art. 255 C. pen.)	345
TITLUL III. INFRAȚIUNI PRIVIND AUTORITATEA ȘI FRONTIERA DE STAT	350
CAPITOLUL I. INFRAȚIUNI CONTRA AUTORITĂȚII	350
Ultrajul (Art. 257 C. pen.)	350
Uzurparea de calități oficiale (Art. 258 C. pen.).....	355
Sustragerea sau distrugerea de înscrisuri (Art. 259 C. pen.).....	357
Ruperea de sigilii (Art. 260 C. pen.).....	359
Sustragerea de sub sechestru (Art. 261 C. pen.).....	361
CAPITOLUL II. INFRAȚIUNI PRIVIND FRONTIERA DE STAT	364
Trecerea frauduloasă a frontierei de stat (Art. 262 C. pen.)	364
Traficul de migranți (Art. 263 C. pen.).....	366
Facilitarea șederii ilegale în România (Art. 264 C. pen.).....	368
Sustragerea de la măsurile de îndepărtare de pe teritoriul României (Art. 265 C. pen.).....	371
TITLUL IV. INFRAȚIUNI CONTRA ÎNFĂPTUIRII JUSTIȚIEI	373
<i>Aspecte generale</i>	373
Nedenunțarea (Art. 266 C. pen.).....	374
Omisiunea sesizării (Art. 267 C. pen.)	379
Inducerea în eroare a organelor judiciare (Art. 268 C. pen.).....	383
Favorizarea făptuitorului (Art. 269 C. pen.).....	388
Tănuirea (Art. 270 C. pen.).....	391
Obstrucționarea justiției (Art. 271 C. pen.)	395

Influențarea declarațiilor (Art. 272 C. pen.)	398
Mărturia mincinoasă (Art. 273 C. pen.).....	401
Răzbunarea pentru ajutorul dat justiției (Art. 274 C. pen.).....	408
Sustragerea sau distrugerea de probe ori de înscrisuri (Art. 275 C. pen.)	411
Presiuni asupra justiției (Art. 276 C. pen.)	415
Compromiterea intereselor justiției (Art. 277 C. pen.)	415
Încălcarea solemnității ședinței (Art. 278 C. pen.)	419
Ultrajul judiciar (Art. 279 C. pen.)	421
Cercetarea abuzivă (Art. 280 C. pen.)	425
Supunerea la rele tratamente (Art. 281 C. pen.)	428
Tortura (Art. 282 C. pen.).....	433
Represiunea nedreaptă (Art. 283 C. pen.).....	439
Asistența și reprezentarea neloială (Art. 284 C. pen.)	442
Evadarea (Art. 285 C. pen.)	444
Înlesnirea evadării (Art. 286 C. pen.)	448
Nerespectarea hotărârilor judecătorești (Art. 287 C. pen.)	451
Neexecutarea sancțiunilor penale (Art. 288 C. pen.).....	456
TITLUL V. INFRAȚIUNI DE CORUPȚIE ȘI DE SERVICIU	460
CAPITOLUL I. INFRAȚIUNI DE CORUPȚIE	460
<i>Aspecte generale</i>	460
Luarea de mită (Art. 289 C. pen.).....	461
Darea de mită (Art. 290 C. pen.).....	470
Traficul de influență (Art. 291 C. pen.)	474
Cumpărarea de influență (Art. 292 C. pen.)	478
Fapte săvârșite de către membrii instanțelor de arbitraj sau în legătură cu aceștia (Art. 293 C. pen.).....	481
Fapte săvârșite de către funcționari străini sau în legătură cu aceștia (Art. 294 C. pen.).....	482
CAPITOLUL II. INFRAȚIUNI DE SERVICIU	483
Delapidarea (Art. 295 C. pen.).....	483
Purtarea abuzivă (Art. 296 C. pen.)	487
Abuzul în serviciu (Art. 297 C. pen.)	489
Neglijența în serviciu (Art. 298 C. pen.).....	495
Folosirea abuzivă a funcției în scop sexual (Art. 299 C. pen.)	498
Uzurparea funcției (Art. 300 C. pen.).....	501
Folosirea funcției pentru favorizarea unor persoane (Art. 301 C. pen.)	503
Violarea secretului corespondenței (Art. 302 C. pen.).....	506
Divulgarea informațiilor secrete de stat (Art. 303 C. pen.)	511
Divulgarea informațiilor secrete de serviciu sau nepublice (Art. 304 C. pen.).....	514
Neglijența în păstrarea informațiilor (Art. 305 C. pen.)	517
Obținerea ilegală de fonduri (Art. 306 C. pen.)	520
Deturnarea de fonduri (Art. 307 C. pen.).....	523

Infrațiuni de corupție și de serviciu comise de alte persoane (Art. 308 C. pen.)	525
Faptele care au produs consecințe deosebit de grave (Art. 309 C. pen.)	526
TITLUL VI. INFRAȚIUNI DE FALS	528
CAPITOLUL I. FALSIFICAREA DE MONEDE, TIMBRE SAU ALTE VALORI	528
Falsificarea de monede (Art. 310 C. pen.)	528
Falsificarea de titluri de credit sau instrumente de plată (Art. 311 C. pen.)	531
Falsificarea de timbre sau efecte poștale (Art. 312 C. pen.)	535
Punerea în circulație de valori falsificate sau dobândirea de instrumente de plată fără numerar falsificate (Art. 313 C. pen.)	537
Deținerea de instrumente în vederea falsificării de valori (Art. 314 C. pen.)	540
Emiterea frauduloasă de monedă (Art. 315 C. pen.)	543
Falsificarea de valori străine (Art. 316 C. pen.)	546
CAPITOLUL II. FALSIFICAREA INSTRUMENTELOR DE AUTENTIFICARE SAU DE MARCARE	547
Falsificarea de instrumente oficiale (Art. 317 C. pen.)	547
Folosirea instrumentelor false (Art. 318 C. pen.)	549
Falsificarea de instrumente de autentificare străine (Art. 319 C. pen.)	551
CAPITOLUL III. FALSURI ÎN ÎNSCRISURI	552
Falsul material în înscrisuri oficiale (Art. 320 C. pen.)	552
Falsul intelectual (Art. 321 C. pen.)	555
Falsul în înscrisuri sub semnătură privată (Art. 322 C. pen.)	558
Uzul de fals (Art. 323 C. pen.)	561
Falsificarea unei înregistrări tehnice (Art. 324 C. pen.)	564
Falsul informatic (Art. 325 C. pen.)	566
Falsul în declarații (Art. 326 C. pen.)	569
Falsul privind identitatea (Art. 327 C. pen.)	572
Infrațiuni de fals comise în legătură cu autoritatea unui stat străin (Art. 328 C. pen.)	575
TITLUL VII. INFRAȚIUNI CONTRA SIGURANȚEI PUBLICE	576
CAPITOLUL I. INFRAȚIUNI CONTRA SIGURANȚEI CIRCULAȚIEI PE CĂILE FERATE	576
Neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu sau îndeplinirea lor defectuoasă (Art. 329 C. pen.)	576
Neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu sau îndeplinirea lor defectuoasă din culpă (Art. 330 C. pen.)	578
Părăsirea postului și prezența la serviciu sub influența alcoolului sau a altor substanțe sau refuzul ori sustragerea de la prelevarea de mostre biologice (Art. 331 C. pen.)	579
Distrugerea sau semnalizarea falsă (Art. 332 C. pen.)	582

CAPITOLUL II. INFRAȚIUNI CONTRA SIGURANȚEI CIRCULAȚIEI PE	
DRUMURILE PUBLICE	586
Punerea în circulație sau conducerea unui vehicul neînmatriculat (Art. 334 C. pen.).....	586
Conducerea unui vehicul fără permis de conducere (Art. 335 C. pen.).....	589
Conducerea unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe (Art. 336 C. pen.).....	592
Consumul de alcool sau de alte substanțe psihoactive ulterior producerii unui accident de circulație (Art. 336 ¹ C. pen.).....	594
Refuzul sau sustragerea de la prelevarea de mostre biologice (Art. 337 C. pen.)	597
Părăsirea locului accidentului ori modificarea sau ștergerea urmelor acestuia (Art. 338 C. pen.).....	599
Împiedicarea sau îngreunarea circulației pe drumurile publice (Art. 339 C. pen.).....	608
Nerespectarea atribuțiilor privind verificarea tehnică ori efectuarea reparațiilor (Art. 340 C. pen.).....	610
Efectuarea de lucrări neautorizate în zona drumului public (Art. 341 C. pen.).....	613
 CAPITOLUL III. NERESPECTAREA REGIMULUI ARMELOR, MUNIȚIILOR,	
MATERIALELOR NUCLEARE ȘI AL MATERIILOR EXPLOZIVE617	
Nerespectarea regimului armelor și munițiilor (Art. 342 C. pen.).....	617
Uzul de armă fără drept (Art. 343 C. pen.)	625
Falsificarea sau modificarea. Ștergerea sau modificarea marcajelor de pe arme letale (Art. 344 C. pen.)	629
Nerespectarea regimului materialelor nucleare sau al altor materii radioactive (Art. 345 C. pen.).....	631
Nerespectarea regimului materiilor explozive (Art. 346 C. pen.).....	635
Nerespectarea regimului precursorilor de explozivi restricționați (Art. 346 ¹ C. pen.).....	639
 CAPITOLUL IV. INFRAȚIUNI PRIVITOARE LA REGIMUL STABILIT	
PENTRU ALTE ACTIVITĂȚI REGLEMENTATE DE LEGE642	
Exercitarea fără drept a unei profesii sau activități (Art. 348 C. pen.)	642
Neluarea măsurilor legale de securitate și sănătate în muncă (Art. 349 C. pen.)	645
Nerespectarea măsurilor legale de securitate și sănătate în muncă (Art. 350 C. pen.).....	648
Camăta (Art. 351 C. pen.).....	652
 CAPITOLUL V. INFRAȚIUNI CONTRA SĂNĂTĂȚII PUBLICE655	
Zădărnicierea combaterii bolilor (Art. 352 C. pen.).....	655
Omisiunea declarării unor informații (Art. 352 ¹ C. pen.).....	658
Contaminarea venerică (Art. 353 C. pen.).....	660
Transmiterea sindromului imunodeficiar dobândit (Art. 354 C. pen.)	662
Răspândirea bolilor la animale sau plante (Art. 355 C. pen.).....	665
Infectarea apei (Art. 356 C. pen.)	667
Falsificarea sau substituirea de alimente ori alte produse (Art. 357 C. pen.)	669

Comercializarea de produse alterate (Art. 358 C. pen.).....	671
Traficul de produse sau substanțe toxice (Art. 359 C. pen.).....	673

CAPITOLUL VI. INFRAȚIUNI CONTRA SIGURANȚEI ȘI INTEGRITĂȚII

SISTEMELOR ȘI DATELOR INFORMATICE	676
Accesul ilegal la un sistem informatic (Art. 360 C. pen.)	677
Interceptarea ilegală a unei transmisii de date informatice (Art. 361 C. pen.)	680
Alterarea integrității datelor informatice (Art. 362 C. pen.).....	683
Perturbarea funcționării sistemelor informatice (Art. 363 C. pen.).....	684
Transferul neautorizat de date informatice (Art. 364 C. pen.).....	686
Operațiuni ilegale cu dispozitive sau programe informatice (Art. 365 C. pen.).....	688

TITLUL VIII. INFRAȚIUNI CARE ADUC ATINGERE UNOR RELAȚII

PRIVIND CONVIETUIREA SOCIALĂ	691
---	------------

CAPITOLUL I. INFRAȚIUNI CONTRA ORDINII ȘI LINIȘTII PUBLICE

Constituirea unui grup infracțional organizat (Art. 367 C. pen.).....	691
Instigare publică (Art. 368 C. pen.)	694
Incitarea la violență, ură sau discriminare (Art. 369 C. pen.).....	697
Încercarea de a determina săvârșirea unei infracțiuni (Art. 370 C. pen.)	698
Tulburarea ordinii și liniștii publice (Art. 371 C. pen.)	700
Portul sau folosirea fără drept de obiecte periculoase (Art. 372 C. pen.).....	703
Împiedicarea desfășurării unei adunări publice (Art. 373 C. pen.).....	707
Pornografia infantilă (Art. 374 C. pen.).....	709
Ultrajul contra bunelor moravuri (Art. 375 C. pen.).....	714

CAPITOLUL II. INFRAȚIUNI CONTRA FAMILIEI.....

Bigamia (Art. 376 C. pen.)	717
Incestul (Art. 377 C. pen.)	720
Abandonul de familie (Art. 378 C. pen.).....	723
Nerespectarea măsurilor privind încredințarea minorului (Art. 379 C. pen.).....	730
Împiedicarea accesului la învățământul general obligatoriu (Art. 380 C. pen.)	732

CAPITOLUL III. INFRAȚIUNI CONTRA LIBERTĂȚII RELIGIOASE ȘI

RESPECTULUI DATORAT PERSOANELOR DECEDATE

Împiedicarea exercitării libertății religioase (Art. 381 C. pen.).....	735
Profanarea lăcașurilor sau a obiectelor de cult (Art. 382 C. pen.).....	738
Profanarea de cadavre sau morminte (Art. 383 C. pen.).....	740
Prelevarea ilegală de țesuturi sau organe (Art. 385 C. pen.)	742

TITLUL IX INFRAȚIUNI ELECTORALE.....

<i>Aspecte generale</i>	745
Împiedicarea exercitării drepturilor electorale (Art. 385 C. pen.)	746
Coruperea alegătorilor (Art. 386 C. pen.).....	748
Frauda la vot (Art. 387 C. pen.).....	751
Frauda la votul electronic (Art. 388 C. pen.).....	753

Violarea confidențialității votului (Art. 389 C. pen.).....	755
Nerespectarea regimului urnei de vot (Art. 390 C. pen.).....	757
Falsificarea documentelor și evidențelor electorale (Art. 391 C. pen.)	759
TITLUL X. INFRAȚIUNI CONTRA SECURITĂȚII NAȚIONALE	762
<i>Aspecte generale</i>	<i>762</i>
Trădarea (Art. 394 C. pen.).....	765
Trădarea prin transmitere de informații secrete de stat (Art. 395 C. pen.)	769
Trădarea prin ajutarea inamicului (Art. 396 C. pen.).....	773
Acțiuni împotriva ordinii constituționale (Art. 397 C. pen.)	777
Înalta trădare (Art. 398 C. pen.).....	779
Acțiuni ostile contra statului (Art. 399 C. pen.).....	782
Spionajul (Art. 400 C. pen.).....	784
Atentatul care pune în pericol securitatea națională (Art. 401 C. pen.).....	786
Atentatul contra unei colectivități (Art. 402 C. pen.)	789
Actele de diversiune (Art. 403 C. pen.)	791
Comunicarea de informații false (Art. 404 C. pen.)	793
Propaganda pentru război (Art. 405 C. pen.).....	795
Compromiterea unor interese de stat (Art. 406 C. pen.).....	798
Divulgarea secretului care periclitează securitatea națională (Art. 407 C. pen.)	800
Infrațiuni contra persoanelor care se bucură de protecție internațională (Art. 408 C. pen.).....	803
Constituirea de structuri informative ilegale (Art. 409 C. pen.)	805
Nedenunțarea unor infrațiuni contra securității naționale (Art. 410 C. pen.).....	808
TITLUL XI. INFRAȚIUNI CONTRA CAPACITĂȚII DE LUPTĂ A FORȚELOR ARMATE	811
CAPITOLUL I. INFRAȚIUNI SĂVÂRȘITE DE MILITARI	811
Absența nejustificată (Art. 413 C. pen.)	811
Dezertarea (Art. 414 C. pen.).....	813
Încălcarea consemnului (Art. 415 C. pen.)	815
Părăsirea postului sau comenzii (Art. 416 C. pen.).....	818
Insubordonarea (Art. 417 C. pen.)	820
Constrângerea superiorului (Art. 418 C. pen.).....	822
Abuzul de autoritate (Art. 419 C. pen.)	824
Lovirea superiorului ori a inferiorului (Art. 420 C. pen.).....	826
Capitularea (Art. 421 C. pen.).....	829
Părăsirea câmpului de luptă (Art. 422 C. pen.).....	831
Zborul neautorizat (Art. 423 C. pen.)	833
Părăsirea navei (Art. 424 C. pen.).....	836
Părăsirea comenzii (Art. 425 C. pen.).....	838
Neluarea măsurilor necesare în operațiunile navale (Art. 426 C. pen.).....	841
Coborârea pavilionului (Art. 427 C. pen.)	843
Coliziunea (Art. 428 C. pen.).....	844

CAPITOLUL II. INFRAȚIUNI SĂVÂRȘITE DE MILITARI SAU DE CIVILI	848
Sustragerea de la serviciul militar în timp de război (Art. 432 C. pen.)	848
Agresiunea împotriva santinelei (Art. 433 C. pen.).....	850
Sustragerea de la luarea în evidența militară (Art. 434 C. pen.).....	852
Neprezentarea la încorporare sau concentrare (Art. 435 C. pen.).....	854
Jefuirea celor căzuți pe câmpul de luptă (Art. 436 C. pen.)	857
Folosirea emblemei crucea roșie în timpul operațiunilor militare (Art. 437 C. pen.).....	859
 TITLUL XII. INFRAȚIUNI DE GENOCID, CONTRA UMANITĂȚII ȘI DE RĂZBOI	 863
 CAPITOLUL I. INFRAȚIUNI DE GENOCID ȘI CONTRA UMANITĂȚII	 863
Genocidul (Art. 438 C. pen.)	863
Infrațțiuni contra umanității (Art. 439 C. pen.).....	867
 CAPITOLUL II. INFRAȚIUNI DE RĂZBOI CONTRA PERSOANELOR.....	 871
(Art. 440 C. pen.).....	871
Infrațțiuni de război contra proprietății și altor drepturi (Art. 441 C. pen.).....	876
Infrațțiuni de război contra operațiunilor umanitare și emblemelor (Art. 442 C. pen.).....	878
Utilizarea de metode interzise în operațiunile de luptă (Art. 443 C. pen.)	881
Utilizarea de mijloace interzise în operațiunile de luptă (Art. 444 C. pen.)	886

TITLUL I

INFRAȚIUNI CONTRA PERSOANEI

Capitolul I

INFRAȚIUNI CONTRA VIEȚII

Secțiunea I

OMORUL

(Art. 188 C. pen.)

Titlul I al părții speciale este consacrat infracțiunilor contra persoanei, grupate în mai multe capitole.

1. Concept

Varianta tip:

(1) *Uciderea unei persoane se pedepsește cu închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.*

(2) *Tentativa se pedepsește.*

2. Condiții preexistente

A. *Obiectul infracțiunii*

a) *obiectul juridic special;*

Obiectul juridic special îl constituie relațiile sociale privitoare la dreptul la viață al persoanei, indiferent cine este aceasta (cetățean român sau străin ori persoană fără cetățenie care se află pe teritoriul României, bolnav în fază terminală, tânăr sau bătrân etc.), întrucât dreptul la viață este un drept absolut, opozabil *erga omnes*. Pentru a fi asigurat dreptul la viață, omorul a fost incriminat în toate legislațiile penale și în toate epocile istorice, începând cu antichitatea¹. Dreptul la viață este primul dintre drepturile omului, „valoarea supremă pe scara drepturilor omului în plan internațional”². Protejarea dreptului la viață prin lege presupune nu numai ca statul să se abțină de la a lua viața în mod intenționat, dar și ca el să ia măsurile necesare protejării vieții³. Prin art. 2 din Convenția europeană a drepturilor omului,

¹ În dreptul roman, cuvântul *homicidium* (omor, dar și măcel) a apărut târziu. Jurisconsultii clasici combină în definierea ucigașului denumirile de bandit (*sicarius*) și de otrăvitor (*veneficus*). Se poate presupune că la început procedura penală publică folosită în caz de omor n-a fost decât un act de legitimă apărare din partea comunității amenințate. Inițial, la romani, ca și la celelalte popoare, grija de a pedepsi omorul sau mai degrabă de a răzbuna sângele vărsat a fost lăsată în seama rudelor victimei. Conform Legii celor XII Table, în situația de talion, în caz de rănire corporală, tribunalul comunității trebuie să se fi autosesizat expres pentru această răzbunare. Dreptul roman pedepsește omorul ca pe o faptă îndreptată împotriva comunității însăși. – Ștefan Cocoș, Alexandru F. Măgureanu, *Instituții de drept penal roman*, Ed. Pro Universitaria, București, 2014, pp. 225-227.

² CEDO, *Streletz, Kessler și Krenz c. Germaniei*, Hotărârea din 22 martie 2001 în Frédéric Sudre, *Drept internațional și european al drepturilor omului*, Ed. Polirom, București, 2006, p. 213.

³ Frédéric Sudre, *op. cit.*, p. 215.

dreptul la viață al oricărei persoane este protejat, iar moartea nu este considerată ca fiind cauzată prin încălcarea acestui articol decât în cazurile în care aceasta ar rezulta dintr-o recurgere absolut necesară la forță, cum sunt următoarele situații (enumerarea este una limitativă):

a. pentru a asigura apărarea oricărei persoane împotriva violenței ilegale;
b. pentru a efectua o arestare legală sau a împiedica evadarea unei persoane legal deținute;

c. pentru a reprima, conform legii, tulburări violente sau o insurecție.

b) obiectul material

Obiectul material constă în corpul victimei¹, cu condiția ca aceasta să se fi aflat în viață în momentul săvârșirii infracțiunii. Dacă s-a acționat asupra unui cadavru, fapta constituie infracțiune de profanare de cadavre sau morminte, prevăzută de art. 383 C. pen., dar numai dacă făptuitorul cunoștea la acel moment că acționează asupra unui cadavru.

Pentru existența infracțiunii nu are relevanță: sexul persoanei, cetățenia, rasa, naționalitatea, etnia, limba, religia, orientare sexuală, opiniile sau apartenența politică, averea, originea socială, vârsta, dizabilitatea, boala, dacă este sau nu infectată cu HIV/SIDA, faptul că persoana ar fi murit oricum din cauze naturale sau din alte cauze independente de acțiunea făptuitorului ori alte împrejurări de acest fel.

Întrucât legea penală nu sancționează fapta de omor săvârșită asupra propriei persoane, există infracțiune de omor numai dacă fapta a fost îndreptată împotriva vieții altei persoane.

B. Subiecții infracțiunii

a) subiectul activ

Subiectul activ nu este circumstanțiat de norma de incriminare, putând fi orice persoană care îndeplinește condițiile generale de răspundere penală.

b) participația penală

Participația este posibilă în toate formele sale, inclusiv sub forma coautoratului, întrucât legea penală nu pretinde o anumită calitate pentru subiectul activ.

Practica judiciară a statuat că în cazul coautoratului se impune ca acțiunea participanților să fie conjugată atât sub aspect rezolutiv, cât și sub aspect material, având ca finalitate suprimarea vieții victimei, chiar dacă doar activitatea unuia dintre ei a produs acest rezultat. Nu se impune, pentru existența infracțiunii, ca acțiunea fiecăruia dintre coautori să fie aptă ca, în mod individual, să provoace moartea victimei, ci, ca ansamblul acțiunilor lor săvârșite sub impulsionul intenției comune de a ucide victima să conducă la moartea acesteia.

Fapta se săvârșește în forma participației penale a complicității în cazul în care participantul desfășoară o activitate adiacentă, prin care contribuie indirect și mijlocit la moartea victimei. Și în cazul infracțiunii de omor, complicitatea poate fi anterioară (de ex., procurarea armei), concomitentă (de ex., în timp ce autorul omoară victima, complicele păzește intrarea în incinta încăperii în care se săvârșește infracțiunea), posterioară (de ex., în baza unei înțelegeri anterioare cu autorul, complicele îl ajută să îngroape cadavrul)². Este necesar însă să existe o înțelegere între autor și complice, *înainte sau în timpul săvârșirii faptei*.

¹ În doctrină s-a exprimat și opinia – Valerian Cioclei, *Drept penal. Partea specială. Infracțiuni contra persoanei*, Ed. C.H. Beck, București, 2009, pp. 9-14 – conform căreia, considerarea corpului uman ca obiect material este contestabilă, întrucât viața nu poate fi materializată în corpul persoanei. Nu putem fi de acord cu această opinie. Din punct de vedere juridic, existența vieții umane nu poate fi concepută în afara corpului uman.

² Gheorghe Nistoreanu, Vasile Dobrinioiu, Alexandru Boroș, Ilie Pascu, Ioan Molnar, Valerică Lazăr, *Drept penal. Partea specială*, Ed. Europa Nova, București, 1997, p. 97.